

D. BABIĆ, *Korida I* (1986), suha igla i bakropis

risanje i slikanje u Münchenu (1908 — 10). Polazi privatnu školu prof. T. Krizmana, potom studira na Višoj školi za umjetnost i umjetni obrt (1918 — 20) u Zagrebu. Član »Djela«, društva za promicanje umjetničkoga obrta. Radila je keramiku uporabne namjene s narodnim motivima a zajedno s kiparicom M. Wood figure u narodnim nošnjama; slikala je po uzorima narodne ornamentike na porculanskim vazama, kutijicama, šalicama. Dvadesetih godina upozorila je na važnost lončarstva kao nove grane umjetničkoga obrta u nas. Izlagala na izložbi Krizmanove škole u Zagrebu 1912/13, Međunarodnoj izložbi dekorativne umjetnosti u Parizu 1925, izložbi »Djela« u Zagrebu 1927. — Krajem 30-ih godina odlazi u Argentinu, gdje je od 1949. radila u tvornici umjetničke keramike u Buenos Airesu. Dekorirala je vaze i pladnjeve.

LIT.: A. Jiroušek, *Izložba »Djela«*, društva za promicanje umjetničkog obrta, *Obzor*, 1927, 133. — M. Baričević, *Povijest moderne keramike u Hrvatskoj*, Zagreb 1986, str. 35 — 38. Ma. B.

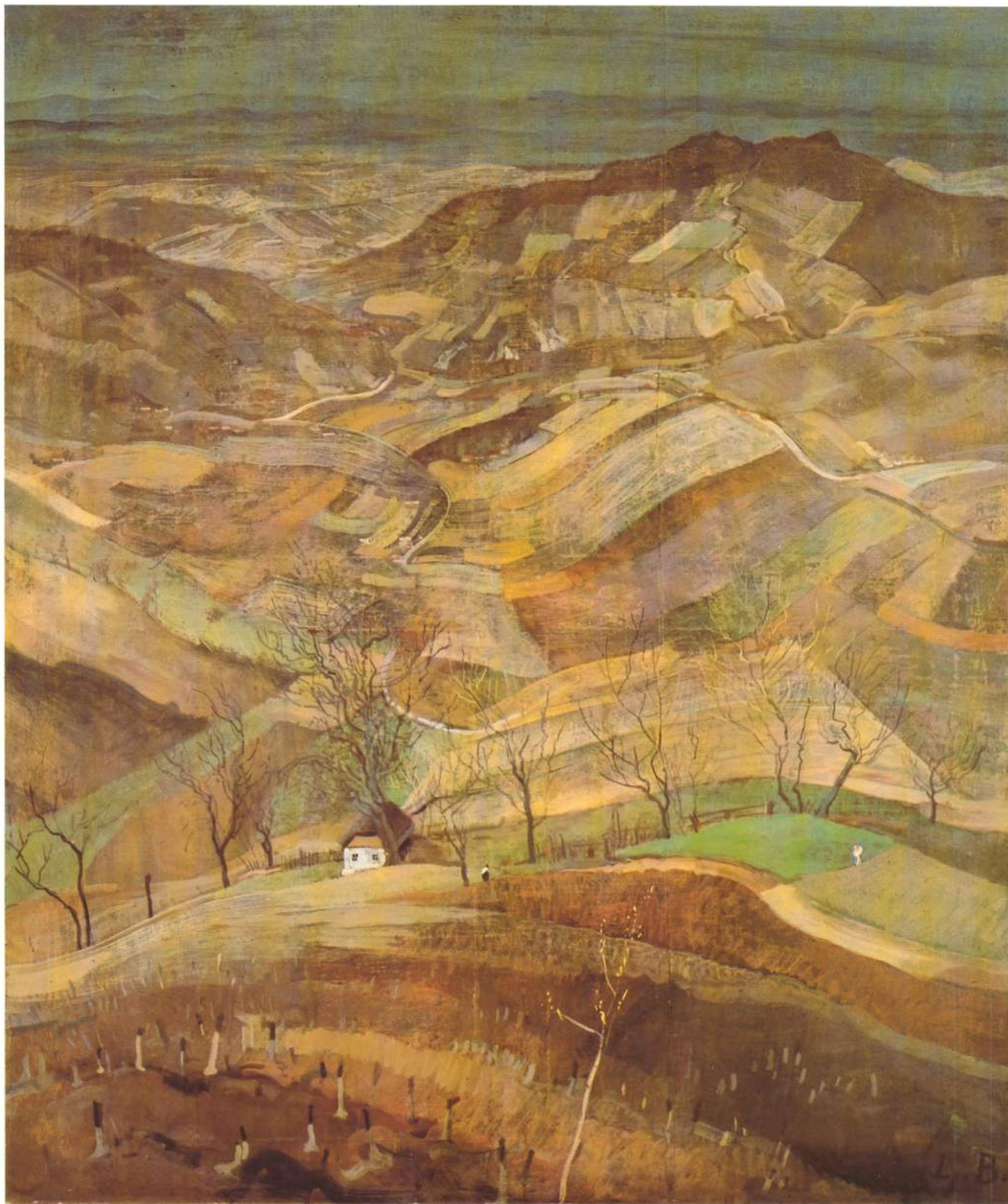
BABIĆ, Ljubo, slikar i povjesničar umjetnosti (Jastrebarsko, 14. VI. 1890 — Zagreb, 14. V. 1974). Polazio je Privremenu višu školu za umjetnost i umjetni obrt u Zagrebu 1908 — 10 (M. Cl. Crnčić). Školovanje nastavlja na Akademiji u Münchenu, najprije u crtačkoj klasi A. Janka 1910/11, potom u slikarskoj klasi za komponiranje F. v. Stucka 1911/12 u kojoj je i diplomirao 1913. U Münchenu je slušao predavanja iz povijesti umjetnosti F. Burgera, a završio tečaj umj. anatomije na Medicinskom fakultetu, upoznao se s inscenacijom na Künstlertheateru. U Parizu boravi i studira 1913/14. Nakon izbijanja I. svj. rata vraća se u Zagreb. Otvorio je 1915. u svom ateljeu »Moderna slikarsku školu«, a 1916. postaje profesorom na Privremenoj višoj školi za umjetnost i umjetni obrt. Djelovao je četrdeset pet godina kroz sve njezine mijene do Akademije likovnih umjetnosti, na kojoj je umirovljen 1961. Diplomirao je povijest umjetnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 1932. Bio je član JAZU.

B. je bio enciklopedijska ličnost čija važnost nadilazi slikarstvo i koja pripada kulturnoj povijesti. Uz slikanje i pedagoški rad bavio se scenografijom, kritikom i teorijom, književnom i putopisnom prozom, organizacijom lik. života, muzeologijom i grafičkim oblikovanjem. Njegovi slikarski počeci obilježeni su B. Čikošem-Sesijom i M. Cl. Crnčićem. Bio im je suradnik još kao polaznik Škole — Čikošu u ilustriranju Kranjčevićevih *Pjesama* (1908) a Crnčiću slikajući desno krilo velike panorame *Pogled s Plasa* (1909). Za izložbu te slike 1910. radi i plakat. Početno mu je razdoblje u znaku suprotnih utjecaja: kromatike »šarene zagrebačke škole« i simbolističkoga kolorističkog sklada, pejzažne deskripcije i antinaturalizma mitološko-biblijskih kompozicija. Spomenutu podvojenost razrješuje susret s Meštrovićem i nastojanjima grupe »Medulić«. B. prihvaća politiziranu ikonografiju, nacionalnu angažiranost i »monumentalizam« oblika. Izlaže s »Medulićem« 1910. u Zagrebu, sudjeluje s Meštrovićevim krugom na Međunarodnoj izložbi 1911. u Rimu, a *Udovicama* pobuđuje pažnju na izložbi Secesije u Beču; one su središnji motiv na njegovoj izložbi 1913. u Zagrebu kojom zaključuje svoje Münchensko školovanje. Stilsku i tematsku tendenciju pokazuju ilustracije nar. pripovjedaka i *Slavenskih legendi* V. Nazora. Istodobno slika portrete i pejzaže bez određenijega stilskoga htijenja, kao potvrda svladanoga zanata. Uskoro, po dolasku u Zagreb, u tjeskobnoj atmosferi rata, probija Babićeva individualnost. Njegovo dramatsko osjećanje svijeta i novo iskustvo slikarstva poslije Münchena i

Pariza ne mogu se više izraziti dekorativnom secesijskom poetikom, naglašenim crtežom i stiliziranim oblicima u plitkom prostoru slike. U njegov izraz prodire svjetlo, gotovo barokni luminizam, koji u sintezi s bojom postaje sugestivno izražajan. Slike mu postaju pune unutrašnje napetosti; iz linearnosti secesije razvija se Babićevo stvaralaštvo do posve osobnoga oblika ekspresionizma. Nose ga novi motivi: glazba (*Glasovirač*, 1916), zastave (*Crna zastava*, 1916), sakralni sadržaji (*Golgota*, 1916), viđenja prirode (*Oblaci*, 1916), portreti M. Krleže i autoportreti. Popularna ekspresionistička tema grada i mase ima u njemu neobičnoga tumača (*Izgradnja*, 1919; *Crveni stjegovi*, 1919). Poslije boravka u Parizu 1919. i putovanja Španjolskom 1920, na kojemu nastaje jedinstveni ciklus akvarela, slika se postupno objektivizira (*Utakmica*, 1924). Javlja se motivi mrtve prirode, posebno cvijeća. Forma zadobiva unutrašnje ustrojstvo, zatim se paleta rasvjetljava i otvara (*Hrvatski seljak*, 1926; *Pred izlogom cvjećarne*, 1929). S četvrtim desetljećem ustaljuje se B. u kolorizmu i realizmu, od kojih većih stilskih pomaka više neće biti. Na početku tridesetih godina rukopis je još vangoghovski uznemiren (dalmatinski pejzaži), pri kraju je to miran, sintetiziran pikturalni oblik. Problemizira svoje slikarstvo razmišljanjima o »našem izrazu«, o zasnivanju moguće kulturno i duhovno utemeljene likovne posebnosti. Slika krajolike S i J Hrvatske, istražuje regionalne specifičnosti ali bez konačnog rezultata. Premda nije uspio izraziti cjelovitu teoriju, ostale su slike — pejzaži kao domoljubne pjesme ljepotama zagrebačke okolice (ciklus *Moj rodni kraj*), Mrežnice, Like, Dalmacije, te studije seljaka i nar. nošnji kao prepoznavanje likovne vrijednosti pučkoga stvaralaštva. To su bili motivi samostalne izložbe 1938. u Zagrebu i nastupa na Bijenalu u Veneciji u novosagrađenom paviljonu Jugoslavije. Poslije

LJ. BABIĆ, *Crveni stjegovi*, Zagreb, Moderna galerija

L.J. BABIĆ, *Moj rodni kraj*, Zagreb, Moderna galerija

1945. B. se koristi pretežno pastelom i još jednom pokreće svoje velike ritmove: svjetla i sjene nad velebitskim kamenjarom (*Tulove grede*, 1954), amorfnu žutulu uveloga lišća (*Iz moga vrta*, 1956).

B. se sa svojim izrazitim osjećajem za sceničnost vrlo rano našao u kazalištu. Scenografiju je počeo proučavati na Stuckov savjet; u Parizu je gledao »Ruski balet« S. Djagiljeva. God. 1916. spontano objavljuje svoje scenske zamisli a prvu inscenaciju radi 1918. za Strindbergov *Samrtni ples*. Osniva i vodi prvo hrv. lutkarsko kazalište, »Teatar marioneta« u

Zagrebu, 1920. S kazalištem trajno surađuje od Krležine *Golgote* 1922. do *Areteja* 1959. Suprotstavlja se tradicionalnim iluzionističkim rješenjima i unosi u scenu elemente plastike i konstrukcije, naglašava sintezu prostorno-plastičkog i likovno-slikarskoga doživljaja pozornice. Njegova inventivnost posebno dolazi do izražaja u suradnji s B. Gavellom, koji režira Krležine praeizvedbe ili djela W. Shakespearea (*Richard III*, 1923; *Na tri kralja*, 1924). Za svoj scenografski opus koji broji oko 200 postava dobio je Grand prix na Međunarodnoj izložbi dekorativnih umjetnosti u

Parizu 1925. Kao kritičar i kroničar B. je bio prisutan u dnevnom tisku i periodici od 1913, od nekrologa M. Kraljeviću. Imao je jasan jezik, logičnu argumentaciju i suveren likovni sud. U knjizi *Umjetnost kod Hrvata u XIX stoljeću* (1934) sazeo je pregled naše umjetnosti, dopunjen u knjizi *Umjetnost kod Hrvata* (1943). Pionirski je obradio teme *Dijete i likovni život* (1932) i *Hrvatska grafika u XIX stoljeću* (1936). Od 1957. bio je odgovorni urednik »Bulletina Instituta za likovne umjetnosti JAZU«. Suorganizator je značajnih kult. akcija: 1916. sudjeluje u pokretanju Hrvatskoga proljetnog salona, 1919. Društva za podizanje radiona i domova mladim umjetnicima, 1923. Nezavisne grupe hrv. umjetnika. God. 1929. s V. Becićem i J. Mišeom osniva »Grupu trojice« koja 1936. prerasta u »Grupu hrvatskih umjetnika«. Autor je prvog postava Moderne galerije u Zagrebu 1919, postavio je kulturno-povijesnu izložbu grada Zagreba 1925, organizirao izložbu jugosl. knjige u Leipzigu 1927, sudjelovao pri organiziranju izložbe suvremene franc. umjetnosti u Zagrebu 1928. i suvremene njemačke umjetnosti 1930, organizirao izložbe ciklusa *Sto godina hrvatske umjetnosti* u Zagrebu 1935, postavio Izložbu srednjovjekovne umjetnosti naroda Jugoslavije u Parizu 1950. Koncipirao je postavke muzeja i galerija (Strossmayerova galerija u Zagrebu, 1947). Za većinu izložaba na kojima je sudjelovao ili ih organizirao likovno je riješio i plakat. Bio je prijelomna ličnost i na području naše književne umjetnosti. Opremio je i ilustrirao više od 200 izdanja, među kojima se ističu izdanja iz ranijega razdoblja. Oblikovao je časopis »Vijavica« A. B. Šimića 1919. i Krležine časopise od »Plamena« 1919. do »Pečata« 1939. Bio je vrsni predavač s područja lik. umjetnosti.

BIBL.: *Umjetnost kod Hrvata u XIX stoljeću*, Zagreb 1934; *Pod italjskim nebom*, Zagreb 1937; *Umjetnost kod Hrvata*, Zagreb 1943; *Majstori preporoda*, Zagreb 1943; *Boja i sklad*, Zagreb 1943; *Oblici umieća*, Zagreb 1944; *Zlatni vek španjolskog slikarstva*, Zagreb 1944; *Francusko slikarstvo XIX stoljeća*, Zagreb 1953; *Između dva svijeta* (autobiografija), Zagreb 1955; *S puta po španjolskoj*, Zagreb 1990.

LIT.: V. Zlamalik, Ljubo Babić, Zagreb 1960. — I. Zidić, Slikari čistog oka. Neke težnje u hrvatskom slikarstvu četvrtog desetljeća, u katalogu: Četvrta decenija... Beograd 1971, str. 47–49. — M. Krleža i J. Uskoković, Ljubo Babić (katalog), Zagreb 1974. — V. Maleković, Grupa trojice (katalog), Zagreb 1976. — Z. Tonković, Grupa hrvatskih umjetnika 1936–1939 (katalog), Zagreb 1977. — R. Ivančević, Bilješke o Ljubi Babiću, ŽU, 1980, 29–30. — G. Gamulin, Hrvatsko slikarstvo XX stoljeća, I i II, Zagreb 1987. i 1988. Z. Ton.

BABOGREDAC, Josip, slikar (Bošnjaci kraj Županje, 10. IX. 1907). Zvanjem učitelj, u slikarstvu samouk; pouke prima od P. Pappa. Slika pejzaže iz okolice Županje, portrete i prizore iz seljačkoga života, u kojima prevladavaju svijetli tonovi. Bavi se umj. fotografijom.

LIT.: S. Gruber, Babogredac Josip, učitelj i slikar, Županjski zbornik, 1967, 1. — I. Balentović, Babogredac, slikar šokačkog krajobrazu, Županjski vjesnik, 1975, 17.

BACH, Ivan, povjesničar umjetnosti i muzeolog (Zagreb, 12. XII. 1910 — 9. VII. 1983). Studirao u Zagrebu gdje je i doktorirao 1939. God. 1937–72 (s nekim prekidima na drugim dužnostima) kustos, potom znanstveni savjetnik Muzeja za umjetnost i obrt u Zagrebu. Glavninu njegova rada čini proučavanje umjetničkoga obrta, posebice metala uglavnom (zlatarstva) u Hrvatskoj od srednjega vijeka do XIX. st. Proučavao je i fotografiju, keramiku, tiskarstvo, djela stranih majstora u našim riznicama javnim i privatnim zbirkama, povijest i inventar muzeja. Veliki broj njegovih priloga temelji se na arhivskim i terenskim istraživanjima; donose imena umjetnika i pouzdane atribucije. Autor je prvih sinteza na području umjetničkoga obrta u nas.

BIBL.: *Antikni figuralni brončani predmeti Arheološko-historijskog muzeja u Zagrebu*, VJHAD, 1936; *Gotički oltar iz Remetinca*, Alma mater croatica, 1942, 7; *Umjetnost stolara zagrebačke katedrale od XV–XIX st.*, ČHP, 1943, 4; *Prilozi povijesti srpskog slikarstva u Hrvatskoj*, HZ, 1949; *Umjetnička obrada metala naroda Jugoslavije* (s B. Radojković), Beograd 1956; *Tri rada stranih umjetnika u Hrvatskoj*, Peristil, 1957, 2; *Zlatarski radovi u riznici zagrebačke katedrale sa žigovima mariborskih i zagrebačkih majstora 18. st.*, Tkalčićev zbornik, II, Zagreb 1958; *Prilozi povijesti zlatarstva u Zagrebu*, u zborniku: *Iz starog i novog Zagreba*, II, Zagreb 1960; *Prilozi poznavanju zlatarskih radova u Hrvatskoj*, Peristil, 1961, 4; *Radovi zagrebačkih zlatara XVIII i XIX st. u Muzeju za umjetnost i obrt u Zagrebu*, Peristil, 1962, 5; *Zagrebački zlatari XIV stoljeća*, u zborniku: *Iz starog i novog Zagreba*, III, Zagreb 1963; *Metalni predmeti crkve sv. Ivana u Zagrebu*, I, II, Peristil, 1963–64, 6–7 i 1965–66, 8–9; *Zagrebački zlatarski radovi s kraja 18. i prve pol. 19. st. u zbirci obitelji Schaff u Zagrebu*, Peristil, 1967–68, 10–11; *Zagrebački zlatari 15. i 16. st.*, u zborniku: *Iz starog i novog Zagreba*, IV, Zagreb 1968; *Varaždinač Mihael Frank u nauku kod zlatara Josipa Radnića u Peču 1764–67*, Starine JAZU, 1969, 54; *Tri kaleža iz 14. st.*, Prilozi—Dalmacija, 1970; *Mač dubrovačkog kneza, dar Matije Korvina*, ibid.; *Srebrna spremnica za klupko — djelo majstora Antuna Fuchsa u Kiseku*, Peristil, 1969–70, 12–13; *Zvono iz XIII st. u Muzeju grada Šibenika*, Prilozi—Dalmacija, 1972; *Emajlne pločice iz XII st. u Rabu*, Peristil, 1971–72, 14–15; *Prilozi proučavanju metalnih predmeta*

LJ. BABIĆ, *Golgota*. Zagreb, Moderna galerija

u riznici župne crkve u Mariji Bistrici, Peristil 1973–74, 16–17; *Zlatari Zagreba u XVII st.*, u zborniku: *Iz starog i novog Zagreba*, V, Zagreb 1974; *Zlatarski žigovi na nekim predmetima u Zadru i Ninu*, Prilozi—Dalmacija, 1980; *Varaždinski zlatari Juraj Kunić (oko 1777–1831) i njegov sin Vinko (1801–poslije 1841)*, Radovi IPU, 1983.

LIT.: M. Tonković, Nezaobilazno djelovanje, Radovi IPU, 1983. — T. Maroević, U temeljima struke, ibid. — I. Reberski, Bibliografija Ivana Bacha (1934–1982), ibid. M. Ton.

BACOTICH, Arnolfo, povjesničar i publicist (Split, 8. IX. 1875 — Rim, 27. XI. 1940). Od 1923. živio u Rimu, gdje je pokrenuo i uređivao list »Il Globo« (1923–26). S Antoniom Cippicom osnovao u Italiji »Archivio

LJ. BABIĆ, *Mrtva priroda s knjigom*. Zagreb, Moderna galerija

